

BIULETYN KOWIEŃSKI

W I L B I

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19—17.

Nr. Wilno, dnia 4 grudnia 1933 r. 968.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Dział. Str.

1. "Lietuvos Žinios" w sprawie potrzeby porozumienia między krajami bałtyckimi.-

I. 1.

K r o n i k a .

2. Udział Litwy w kongresie paneuropejskim.-
3. Sprawa rokowań litewsko-estońskich odnośnie podpisania traktatu handlowego.-

" "

" "

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

4. "Lietuvos Aidas" o ideologii społeczeństwa litewskiego.-

III. "

K r o n i k a .

5. Z działalności związku młodzieży narodowców.-
6. Reforma w szkołach średnich.-
7. Zmiany w M-stwie Spraw Wewn.-

" 2.

" "

" "

x

x

x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Lietuvos Žinios" w sprawie potrzeby porozumienia między krajami bałtyckimi. "L.Žin." Nr.273 z 30.XI /XII.1933/. Art.p.t. "Morze bałtyckie nas łączy, nic nas nie dzieli". Streszczenie:

O ile wobec porozumienia i blokowania się mocarstw małe państwa, a w tej liczbie i państwa bałtyckie znajdują się między młotem a kowadłem, wypada im bardzo poważnie zająć się swym losem. Faktem jest, że w wielu państwach podnosi głowę rozdmuchiwany przez siły reakcyjne nacjonalizm, militarizm i imperjalizm. Podsyca się nienawiść przeciwko mniejszym państwom i narodom przeciwko ich wolności i prawom. Jedynie państwa parlamentarne i demokratyczne Francja, Anglja, Ameryka utrzymują jeszcze ten stosunek sił, dzięki któremu małe narody uzyskały warunki niepodległego życia. Do spokojnych i pracowitych krajów należą państwa skandynawskie i bałtyckie. Publicysta szwedzki Cullberg, konstatuując w swej broszurze brutalny hitlerowski "Drang", oświadczył, iż Skandynawja musi z tem walczyć wszelkimi siłami, a jednocześnie bronić krajów bałtyckich. Wspólny związek państw skandynawskich i bałtyckich stanowiłby, zdaniem Cullberga, poważną siłę obronną.

Nie pierwszy to głos dochodzi ze Skandynawji na ten temat. Głos ten brzmi bardzo przekonująco. Wprawdzie głos ten, podobnie, jak inne głosy dotychczas jeszcze nie został dostatecznie w krajach bałtyckich uświadomiony. W każdym razie głos ten jest poważny. Wysłunięta przez p.Cullberga sprawa jest tem aktualniejsza dla państw bałtyckich, że stanowi pierwszy krok do zbliżenia. W tych dniach redakcje otrzymały pierwsze wydawnictwo unji bałtyckiej, traktujące na ten sam temat i w tym samym kierunku. Pisze się tam o celach towarzystwa Unji Bałtyckiej, co następuje: "Rozszerzanie współpracy narodów, zamieszkałych przy morzu Bałtyckiem w dziedzinie kulturalnej, gospodarczej i politycznej i wzmacnianie ich konsolidacji dla zorganizowanej ochrony wspólnych interesów". Pierwszym etapem prac towarzystwa jest zbliżenie Estonji, Łotwy i Litwy; następnym etapem - zbliżenie z Finlandją i Skandynawją.

Istotnie, jak powiada sekretarz towarzystwa łotewskiego Unji Bałtyckiej p.Ozols, morze Bałtyckie łączy kraje bałtyckie, a nic je nie dzieli. Nikt tu nie żywi imperjalistycznych celów, nikt nie chce wojny, wszyscy pragną spokojnej pracy kulturalnej. Sytuacja państw bałtyckich w nowych warunkach staje się odmienna. Sytuacja ta właśnie mówi za nawiązaniem ściślejszych stosunków pomiędzy państwami bałtyckimi i skandynawskimi.-

K r o n i k a .

Udział Litwy w kongresie paneuropejskim. Prasa kowieńska z 30.XI /XII.1933/: W kongresie paneuropejskim, jaki się w tych dniach odbył w Wiedniu, ze strony Litwy wziął udział p.Krikszcziunas.

Sprawa rokowań litewsko-estońskich odnośnie podpisania traktatu handlowego. "Rytas" Nr.274 /XII.1933/: 30 listopada wyjechał z Tallina do Litwy przedstawiciel estońskiego M.S.Z. p.Virgo. Prowadzić on będzie rozmowy wstępne w sprawie stworzenia estońsko-litewskiego traktatu handlowego. W ciągu tych rozmów ustalone będą podstawy i zakres prowadzonych rokowań.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WENNETRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"Lietuvos Aidas" o ideologii społeczeństwa litewskiego. "Liet.Aidas" Nr.270 z 28.XI /XII.33/ Art.p.t. "Obce bałwany na drodze". Streszczenie:

W przedwojennej Rosji wśród inteligencji zapuścił głębokie korzenie polityczny liberalizm i społeczny indywidualizm, a z drugiej strony marksystyczny internacjonalizm. Tego ducha dawnej Rosji można znaleźć sporo obecnie na Litwie. W Rosji te prądy już umarły,

作明

作明

作明

作明

作明

lecz na Litwie żyją. Socjaldemokraci litewscy są wiernymi spadkobiercami ideologów w rodzaju nieboszczyka Plechanowa. Ludowcy litewscy w żaden sposób nie mogą się odżegnać od rosyjskiego "eseryzmu", zaś duża część niepartyjnej inteligencji litewskiej wiernie idzie po linii tradycji rosyjskich indywidualistów i liberałów. Ten rosyjski liberalistyczno-indywidualistyczny duch zagnieżdżył się gdzieś także w szkołach litewskich. Spotkać go można w dużym stopniu również w litewskim uniwersytecie. W ten sposób duch ten przechodzi również do młodego litewskiego pokolenia, chociaż wcale ono nie zna Rosji. Inteligencja rosyjska skłonna była do anarchii, nie uznając władzy i walcząc przeciwko autorytetowi. To samo często-kroć daje się zauważyć na Litwie.

Niemą w tem nic dziwnego, że starsze pokolenie litewskie, które się uczyło i wychowywało w Rosji, przeładowało się duchem rosyjskim. Litwini mieli jednak czas ducha tego wykorzystać, gdyż 16-cie lat już żyją niepodległym życiem. Litwini walczą przeciw o wyzwolenie Wilna, o duchowe zlanie się Kłajpedy z całą Litwą. Czy jednak potrafią Litwini zbliżyć się do tych celów, o ile nie odrodzą swych ideałów narodowych, a iść będą za teorjami, które już się przeżyły, które są obce Litwinom pod względem duchowym i zgubne dla narodowości.

Litwinom należy ostatecznie się wyrzec wszystkich zwiędzających już bałwanów i bożyszcz, zapożyczonych od sąsiadów wschodnich. Trzeba zdobyć się na własną narodową twórczą działalność.-

K r o n i k a .

Z d z i a ł a l n o ś c i z w i a z k u m ł o d z i e ż y n a r o d o w c ó w . Prasa kowieńska z 29.XI /XII.1933/: W tych dniach odbyło się posiedzenie zarządu związku młodzieży narodowców /Jaunoi Lietuva/. Na posiedzeniu rozważano kwestję wprowadzenia uniformów dla członków organizacji młodzieży i zmianę jej godła. Dotychczas godło było podobne do znaku swastyki, obecnie godłem będzie żelazny wilk. Uchwalono, aby noszenie uniformów było obowiązkowe. Związek młodzieży narodowców będzie pierwszą organizacją polityczno-społeczną, której członkowie będą nosili uniformy. Poza tem uchwalono również założenie klubu związku młodzieży narodowców.-

R e f o r m a w s z k o ł a c h ś r e d n i c h . Prasa kowieńska z 30.XI /XII.1933/: M-stwo Oświaty zamierza od przyszłego roku szkolnego zwinąć w szkołach średnich dwie pierwsze klasy. Reforma ta ma być przeprowadzona w związku z rozszerzeniem programu szkół ludowych, przekształceniem ich z 4-oddziałowych na 6-oddziałowe. Ze świadectwem o ukończeniu szkoły początkowej można będzie wstąpić do III klasy szkoły średniej.-

Z m i a n y w M - s t w a c h S p r . W e w n . i O ś w i a t y . Prasa kowieńska z 30.XI /XII.1933/: Z dniem 1 grudnia Departament Ochrony Obywatelskiej przechodzi do bezpośredniej kompetencji sekretarza generalnego M.S.Wewn. płk. Sztencelisa. Dotychczas Departament ten zależał bezpośrednio od ministra Spraw Wewn. pułk. Rustejki. Czasowe obowiązki dyrektora Dep. Ochrony Obywatelskiej będzie wykonywał referent do spraw policji major Swiłas.

Referaty Ochrony Obywatelskiej dla spraw obcokrajowców i obywatelstwa przechodzą do D-tu Spraw Ogólnych.

Z dn. 1 grudnia zostaje zlikwidowany referat do spraw emigracji. Referent do spraw emigracji p. Kasakaitis zostaje przydzielony do Głównego Urzędu Ubezpieczeń Społecznych.

Z rozporządzenia ministra Oświaty od 1 grudnia dyrektorem III Departamentu, zarządzającym średnimi i wyższymi zakładami naukowymi zostaje mianowany inspektor szkół średnich p. K. Masilunas. Obecny dyrektor III Departamentu p. Danilauskas pozostaje jedynie na swym stanowisku sekretarza generalnego M-stwa Oświaty. Zamiast p. Masilunasa inspektorem szkół średnich zostaje mianowany inspektor szkół początkowych p. Augustauskas. Do bezpośredniej kompetencji sekretarza generalnego M-stwa Oświaty zostaną przekazane sprawy wyznaniowe, teatralne, szkoły muzycznej i konserwatorium.-

